

Klinisk

NEUROPSYKOLOGI

Et stort værk om klinisk neuropsykologi har set dagens lys – på dansk. Hvad betyder neurologiske og psykiatriske skader og sygdomme i hjernen for vores tanker, følelser og intellektuelle færdigheder?

Anmeldelse ■ Af Hysse Forchhammer

■ Redaktørerne af ”Klinisk neuropsykologi” har haft et ambitiøst mål. De ville skabe et storværk, der både er let tilgængeligt og på højt fagligt niveau giver læseren indblik i, hvordan neuropsykologi bidrager til klinisk praksis inden for neurologi, psykiatri og rehabilitering. Resultatet er blevet en vellykket og velskrevet bog, der stort set lever op til ambitionen.

Ud over redaktionsgruppen består forfatterpanelet af et bredt udpluk af danske neuropsykologer, suppleret med læger og audiologopæder. Bogens forfatterpræstationer illustrerer smukt det høje faglige niveau, med fin repræsentation af forskellige generationer og virkefelter.

Bogen er ifølge redaktørerne ikke primært skrevet til fagfæller, men henvender sig først og fremmest til uddannelsessøgende og mennesker, som arbejder med hjerneskadede eller psykiatriske patienter. Bogen lægger sig i form og emnevalg tæt op ad den klassiske neuropsykologiske lærebog, som i dag er velrepræsenteret på det internationale bogmarked.

Men! – bogen formår også at bidrage med en særlig *dansk* vinkel. Ved fx at inddrage organisatoriske aspekter, pårørendearbejde og rehabilitering markeres en anderledes tilgang end mainstream-lærebogens. Og så er den på dansk, hvilket er en ubetinget fordel, når målgruppen bl.a. er ikke-akademisk.

Bogen er opdelt i fire dele: *Symptomer og syndromer*, *Sygdomme*, *Rehabilitering* og *Grundlag og metode*. Bogens absolut stærkeste kapitler findes i del ét og to.

Bogens opbygning

I bogens første del om symptomer og syndromer finder vi gode, velskrevne kapitler om klassiske neuropsykologiske

syndromer. Et kendt dilemma inden for den klassiske symptom- og syndromanalyse er, at dens udøvere risikerer at ende i en defektologisk blindgyde, hvor neuropsykologiens rolle alene bliver at påvise fejl og mangler, mens potentialer for rehabilitering og tilpasning forbliver uudforskede. Dette dilemma turneres dog elegant i kapitlet *Afasi og kognitiv neuropsykologi*. Her præsenteres en gennemført teori-baseret tilgang til symptomanalysen, hånd i hånd, med en fremstilling af en model for rehabilitering – pædagogisk illustreret med kliniske eksempler.

Del to gennemgår en lang række forskellige sygdomme og tilstande, hvor neuropsykologisk viden på forskellige måde har relevans for diagnostik og behandling. Her finder vi velskrevne delkapitler om fx apopleksi, demens, hovedtraumer, tumorer, sklerose, Parkinsons sygdom, stofskiftesygdomme, hjernetumorer og epilepsi. Også sundhedssystemets evigt omstridte stedbørn whiplash, post-commotionelt syndrom og somatoforme tilstande er fint belyst. Denne del af bogen afspejler de seneste tiårs ekspansion af neuropsykologiens kliniske og forskningsmæssige arbejdsområder.

Ekspansionen er særlig sket inden for psykiatrien. Dette belyses i kapitler om neuropsykologi og depression, skizofreni, ADHD, OCD. Det er kapitler, der alle giver velskrevet og fagligt veldokumenteret information om den aktuelle ”state of the art”.

Det er imidlertid ikke i denne bog, læseren skal forvente en kulturhistorisk analyse af omstridte diagnoser eller analyser af neurobiologisk dominans inden for psykiatrien. Men også den kritisk læser vil med sikkerhed få noget for pengene, hvis han vel at mærke ønsker at bygge sin kritik på solid viden om modpartens standpunkt!

En svær balancegang

Tredje del af bogen handler om rehabilitering. Ud over de selvstændige kapitler om rehabilitering indgår emnet også som delelementer i flere af bogens andre kapitler. Redaktørerne skal have ros for at prioritere et felt, som har stor klinisk betydning.

Desværre er denne del ikke bogens stærkeste. Dette skyldes ikke de enkelte forfatterbidrag. Der præsenteres således udmærkede kapitler om neuroplasticitet, helhedsorienteret neuropsykologisk rehabilitering, evidens for effekt af kognitiv træning og familiebehandling. Problemet er, at emnet er så omfattende, at det vanskeligt kan beskrives dækkende på den begrænsede plads, redaktionen har valgt at tildele det. Man savner fx kapitler om teori og metode, forskning og udvikling, tidlig rehabilitering, erhvervsrehabilitering og den rehabilitering/remediering, som vinder frem inden for psykiatrisk behandling af kognitive og sociale symptomer. Emnet er i virkeligheden så omfattende, at det fortjener et selvstændigt storværk!

Bogen afsluttes med en del om neuropsykologiens grundlag og metode. Der gives i kapitler om psykometri, neuro-

psykologisk undersøgelsesmetoder, billeddannende teknikker, forskningsmetoder og lateralisering, en kortfattet introduktion til feltet.

Flere steder i "Klinisk neuropsykologi" henvises i øvrigt til bogen "Hjerneprocesser. Kognition og neurovidenskab", skrevet af en af bogens redaktører, Anders Gade, i 1997. I denne tidligere udgivelse finder man en grundig præsentation af neuropsykologisk og kognitionspsykologisk teori og grundlag. Med denne gennemgående reference giver redaktionen et bud på supplerende læsning (på dansk) og dermed en udmærket løsning på det faktum, at selv et storværk har et begrænset sideantal.

- - -

Det er en balancegang af de svære at ville præsentere et stort klinisk område i oversigtsform. Det kræver ikke blot viden og overblik, men også en helt særlig heldig pen at løse denne opgave optimalt. For mig at se er projektet alt i alt lykkes godt i "Klinisk neuropsykologi". Bogen kan uden tøven anbefales – og, på trods af redaktørernes udmelding, også til fagfæller!

Hysse Forchhammer

BOGDATA ■

Anders Gade, Christian Gerlach, Randi Starrfelt, Palle Møller Pedersen (red.): *Klinisk neuropsykologi*. Frydenlund, 2009. 593 sider. 499 kr.

